

Saopštenje za medije#2
Strazbur, 23. jun 2015.

Potencijal za promjene “Odgovornog istraživanja i inovacija”na probi: šansa za ostvarivanje boljih inovacija i jačanje veza između nauke i društva

Evropski projekat "*RRI Tools*" pokrenut je s idejom da osnaži sve učesnike kako bi dali svoj doprinos Odgovornom istraživanju i inovacijama (*Responsible Research and Innovation - RRI*) u skladu sa stvarnim potrebama društva. Prema rezultatima sa 27 radionica održanih u 24 evropske zemlje, koje su okupile 411 učesnika iz redova donosilaca odluka, naučnika, predstavnika privrede i industrije, udruženja građana i obrazovne zajednice, Odgovorno istraživanje i inovacije otvara značajne mogućnosti i privredi i nauci. Radionice su poslužile kao povod za diskusiju svih zainteresovanih aktera o tome šta vide kao mogućnosti, a šta kao prepreke u prihvatanju ovog pristupa i prikupljanju ideja za praktične mjere za uvođenje *RRI* koncepta. Rezultati ovih panevropskih konsultacija predstavljeni su u okviru *RRI Tools* sastanka održanog u Paviljonu znanja u naučnom centru *Ciencia Viva* u Lisabonu, 23. aprila 2015. godine.

Prva radionica u Srbiji je održana u Beogradu, u organizaciji Centra za promociju nauke. Prisustvovali su joj visoki predstavnici iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske i Srbije, među kojima pomoćnik ministra iz Ministarstva nauke Republike Srpske, pomoćnik ministra iz Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Srbije, tim iz Ministarstva nauke Crne Gore, Dekan Elektrotehničkog fakulteta iz Podgorice, predstavnici Univerziteta iz Tirane, Rijeke, Sarajeva i Beograda, predstavnici privrede iz Hrvatske i Srbije, kao i predstavnici civilnog sektora iz Crne Gore i Srbije. Najbitniji zaključci radionica ukazuju da treba ojačati saradnju između svih aktera koji su uključeni u proces naučnog istraživanja i inovacija, omogućiti transparentne procese odlučivanja kroz koje će svi pripadnici društva moći da učestvuju u usmjeravanju procesa istraživanja i inovacija ka stvarnim potrebama društva.

Učesnici su u različitim zemaljama identifikovali veliki broj **mogućnosti** koje bi proistekle iz primjene *RRI* praksi, procedura i načina rada. Istakli su da *RRI* pruža priliku za približavanje društva i nauke, kako bi se izbjegle kontraverzne situacije u budućnosti. Takođe, uočena je još jedna prednost koju pruža *RRI*, a to je unapređenje naučnog pristupa i razvoja karijera u nauci, kroz proširivanje uloge koju naučnici imaju u društvu i kroz usmjeravanje fokusa istraživanja ka konkretnim problemima današnjeg doba. Učesnici su takođe podvukli još jednu ulogu *RRI* projekta: demokratizaciju kao posljedicu povećanog angažovanja građana i građanki. Takođe, naglašeno je da će *RRI* dovesti do unapređenja demokratije kroz veće uključivanje građana i građanki, i unapređivanje procesa učenja kroz povezivanje istraživanja i prakse.

Glavne **prepreke** koje učesnici vide kao kočnice postizanju *RRI* ciljeva tiču se stavova, znanja, vještina i resursa – to su posebno prihvatanje i razumijevanje toga šta *RRI* predstavlja za svaku od zainteresovanih strana, otpor prema promjenama i usmjeravanje ka kratkoročnim ciljevima i ekonomskoj dobiti u istraživanju, inovacijama i politikama. Nepredvidivost i nesigurnost u oblasti nauke takođe su bili istaknuti, jer ovaj

aspekt otežava upravljanje i planiranje ishodom istraživanja. Učesnici su takođe naglasili manjak prilika za saradnju između zainteresovanih aktera, nedostatak vremena, novca, ljudi i infrastruktura, kao i manjak stručnih znanja i obuka kako bi se implementirao RRI pristup, kao i dodatnih vještina naučnika koje izlaze iz polja njihove ekspertize, kao što su vještine komunikacije.

Na širem planu, dok većina zainteresovanih strana ima dovoljno znanja o uključivanju javnosti, čini se da nedovoljno znaju o drugim aspektima Odgovornog istraživanja i inovacija. Takođe, postoji snažna tendencija aktera da smatraju da su za RRI odgovorni drugi učesnici, a ne oni sami.

Kako bi se ohrabrilo brže usvajanje ideja Odgovornog istraživanja i inovacija u većoj mjeri, učesnici su predložili da se formuliše [radna verzija RRI definicije](#), koja će biti jasna i zajednička za sve zainteresovane aktere, a istovremeno vjerno odražavati njihove realnosti; stvarajući prilike za saradnju i izgrađivanje veza između različitih faktora, kao i njihovo povezivanje sa javnošću; razvijajući obuke i smjernice o tome kako biti u skladu sa RRI principima. Druge preporuke podrazumjevaju: unapređenje etičkih standarda finansiranja, nagrađivanja i promocije u cilju podsticanja istraživača da uzimaju u obzir i posljedice svojih istraživanja; razmatranje potreba društva i društveno poželjnih rezultata u sferi finansiranja istraživanja; uključivanje etike i komunikacijskih vještina u okviru školovanja; ugrađivanje RRI aspekata u organizacione strukture kroz integraciju RRI principa u strategije, povelje i politike.

Za više detalja o zaključcima, pogledajte rezime koji je dostupan [ovdje](#), a punoj verziji izvještaja “Analiza potreba i ograničenja grupa zainteresovanih RRI aktera u Evropi” možete pristupiti [ovdje](#).

Budite u toku:

RRI alat (*RRI Toolkit*) koji predstavlja jednu od prvih RRI alatki koja će vam pomoći da primjenite Odgovorno istraživanje i inovacije biće dostupan u novembru 2015. godine na platformi za saradnju www.rri-tools.eu. Svi zainteresovani biće pozvani da daju svoje sugestije o postojećim alatima, a takođeće imati i priliku da dodaju nove i na taj način daju svoj doprinos.

Kako biste bili u toku sa RRI alatima, registrujte se za primanje biltena [RRI Tools newsletter](#).

Pratite RRI Tools:

- Facebook: <http://www.facebook.com/RRI.Tools.Project>
- Twitter: <http://twitter.com/RRITools>
- LinkedIn: <http://www.linkedin.com/groups/RRI-Tools-Fostering-Responsible-Research-8111498>

Takođe, možete stupiti u kontakt sa najbližom RRI mrežom u vašoj zemlji. Pogledajte listu 19 RRI mreža širom Evrope: <http://www.rri-tools.eu/who-we-are>

Šta je Odgovorno istraživanje i inovacije (RRI)?

Kao tema koja prožima sve programe Evropske komisije "Horizont 2020", Odgovorno istraživanje i inovacije ima za cilj da okupi istraživače, građane, donosiocе odluka, privredne subjekte i edukatore u cilju uspostavljanja saradnje tokom čitavog procesa istraživanja i inovacija, kako bi se uskladili rezultati istraživanja sa vrijednostima i potrebama društva. Evropska komisija je uvela pojam *RRI* kako bi istovremeno oslovila sve velike društvene izazove (klimatske promjene, energiju, transport, bezbjednost hrane, zdravlje, starenje populacije...), ali i nedostatke koji postoje u procesu istraživanja i inovacija. Više detalja o *RRI* možete naći na adresi: <http://www.rri-tools.eu/about-rri>

Šta je *RRI Tools*?

Ovo je trogodišnji projekat (2014-2016) koji finansira Evropska komisija u okviru Sedmog okvirnog programa (*FP7*). Konačni cilj projekta *RRI Tools* je razvijanje skupa digitalnih resursa –*RRI* alatki –koje će se koristiti za zagovaranje, obuku, diseminaciju i implementaciju *RRI* u okviru programa Horizont 2020 (nasljednik *FP7* programa). Kroz saradnju sa svim zainteresovanim stranama, pomoći će stvaranje zajednice *RRI* prakse u Evropi, koja će obezbijediti korišćenje, razvoj i obogaćivanje skupa alatki. *RRI Tools* projekat sprovodi konzorcijum od 26 partnera iz 30 zemalja Evropskog istraživačkog prostora, a koordinator projekta je "*la Caixa*" fondacija iz Španije. Više na veb sajtu projekta: www.rri-tools.eu

Kontakt:

Projekat

Jean-Pierre Alix (jean-pierre.alix@euroscience.org) i

Alexia de HARBURE (communication@rri-tools.eu)

Regionalni centar projekta: Centar za promociju nauke, Beograd

Divna Vučković (dvuckovic@cpn.rs)

Dobrivoje Lale Erić (dleric@cpn.rs)